

DEKLARACJA WOLNOŚCI W KOŚCIELE KATOLICKIM

Deklaracja przygotowana przez
Grupę Relacje Duchowni-Świeccy
w ramach prac Kongresu
Katoliczek i Katolików

Kongres
Katoliczek
i Katolików

SPIS TREŚCI

3	Preambuła
4	Artykuł 1. Podmiotowość i odpowiedzialność
4	Artykuł 2. Poszanowanie autonomii i prymatu sumienia
5	Artykuł 3. Równość w Kościele
5	Artykuł 4. Wolność jako zadanie w Kościele
5	Artykuł 5. Właściwe relacje we wspólnocie Kościoła
6	Artykuł 6. Wychowanie do wolności w Kościele
6	Artykuł 7. Transparentność w Kościele

PREAMBUŁA

Ku wolności wyswobodził nas Chrystus (Ga 5,1).

Zważywszy, że:

- człowiek, stworzony na obraz Boży, jest istotą rozumną, zdolną do decydowania i panowania nad sobą, obdarzoną przez Boga niezbywalną godnością i wolnością¹;
- człowiek osiąga pełną wolność przez wypełnianie woli Boga, którą rozoznaje we własnym sumieniu²;
- głoszenie prawdy o wolności sumienia jest jednym z najważniejszych zadań misyjnych Kościoła;
- tylko w wolności możliwe jest realizowanie najważniejszego przykazania – przykazania miłości;
- wszystkie osoby w Kościele są równe w swojej godności i wolności Dzieci Bożych, niezależnie od pełnionych w nim funkcji, wieku, płci, rasy, narodowości, orientacji seksualnej, stanu zdrowia, statusu społecznego, poglądów politycznych oraz jakichkolwiek innych cech;
- brak poszanowania dla wolności i godności każdego człowieka prowadzi do nadużyć w Kościele;

w celu szerzenia kultury wolności w duchu nauczania papieża Franciszka³ proponujemy niniejszą Deklarację wolności w Kościele katolickim.

1 „Bóg stworzył człowieka jako istotę rozumną, dając mu godność osoby obdarzonej możliwością decydowania i panowaniem nad swoimi czynami” (Katechizm Kościoła Katolickiego, nr 1730; dalej: KKK). „Wolność wypełnia się w relacjach międzyludzkich. Każda osoba ludzka, stworzona na obraz Boży, ma prawo naturalne, by była uznana za istotę wolną i odpowiedzialną. Wszyscy są zobowiązani do szacunku wobec każdego. Prawo do korzystania z wolności jest nieodłącznym wymogiem godności osoby ludzkiej, zwłaszcza w dziedzinie moralności i religii” (KKK, nr 1738).

2 „Sumienie jest najtajniejszym ośrodkiem i sanktuarium człowieka, gdzie przebywa on sam z Bogiem, którego głos w jego wnętrzu rozbrzmiewa” (KKK, nr 1776).

3 „Jesteśmy wezwani, aby usuwać z życia to, co pozbawia ludzi skarbu wolności. (...) Świat potrzebuje wolnych ludzi!”, papież Franciszek, Przesłanie wideo do uczestników VIII Festiwalu Nauki Społecznej Kościoła w Weronie, 22–25 listopada 2018, <https://deon.pl/kosciol/serwis-papieski/papiez-franciszek-jestesmy-wezwani-aby-usuwac-z-zycia-to-co-pozbawia-ludzi-skarbu-wolnosci,500448> (dostęp: 5.04.2022).

ARTYKUŁ 1.

PODMIOTOWOŚĆ I ODPOWIEDZIALNOŚĆ

- 1 Każdą osobę należy traktować podmiotowo.
- 2 Każda osoba w Kościele ma prawo do udziału w jego życiu i misji oraz jest powołana do współodpowiedzialności za Kościół.
- 3 Każda osoba ma prawo do wsparcia ze strony wspólnoty Kościoła w poszukiwaniu i realizacji swego powołania oraz wypełnianiu przyjętych zadań.
- 4 Każda osoba ma prawo do współudziału w podejmowaniu decyzji dotyczących jej i wspólnoty, do której należy.
- 5 Każda osoba ma prawo do szczerej wypowiedzi w publicznej dyskusji na temat funkcjonowania i nauczania Kościoła.
- 6 Każda osoba ma obowiązek przeciwstawiać się nadużyciom władzy w Kościele.

ARTYKUŁ 2.

POSZANOWANIE AUTONOMII I PRYMATU SUMIENIA

- 1 Nikogo nie wolno zmuszać do działania wbrew sumieniu.
- 2 Wspólnota Kościoła ma obowiązek stwarzać warunki do odpowiedzialnego i ciągłego formowania sumień.
- 3 Każda osoba ma prawo do wolności myśli, słowa i przekonań, także w kwestiach politycznych i społecznych.
- 4 Uczni katoliccy i uczone katolickie są chronieni zasadą wolności akademickiej. Rezultaty ich badań i przemyśleń, o ile dochowali wymogów metodologii i rzetelności naukowej, mogą być ogłaszane i publikowane bez obawy o podleganie sankcjom ze strony Kościoła lub władz uczelni.
- 5 Wszelka manipulacja, w tym narzucanie własnej woli jako woli Bożej, jest niedopuszczalna.
- 6 Każda osoba ma prawo wolnego wyboru praktyk religijnych, a wywieranie jakiegokolwiek presji w tym względzie jest niedopuszczalne.
- 7 Wspólnota Kościoła powinna dołożyć wszelkich starań, aby nie dopuszczać do ostracyzmu i aby lęk przed nim nie był przeszkodą w posłuszeństwie własnemu sumieniu i w poszukiwaniu prawdy.

ARTYKUŁ 3. RÓWNOŚĆ W KOŚCIELE

- 1 Jednym z warunków realizowania wolności w Kościele jest świadomość równości wszystkich ludzi.
- 2 Prawa i obowiązki świeckich w Kościele nie mogą być różnicowane ze względu na płeć oraz orientację i identyfikację seksualną.
- 3 Należy zapewnić jak najpełniejsze uczestnictwo kobiet w misji Kościoła.
- 4 Należy umożliwić osobom z niepełnosprawnościami pełną realizację siebie w Kościele.

ARTYKUŁ 4. WOLNOŚĆ JAKO ZADANIE W KOŚCIELE

- 1 Wspólnota Kościoła powinna szanować, wspierać i chronić wolność każdej osoby.
- 2 Każda osoba w Kościele powinna się przyczyniać do krzewienia kultury wolności w wymiarze zarówno indywidualnym, jak i wspólnotowym.
- 3 Każda osoba ma prawo do samodzielności oraz inicjatywy w ramach wykonywania swoich zadań w Kościele.
- 4 Postępowanie katolików i katoliczek nie może naruszać wolności osób pozostających poza strukturami Kościoła.

ARTYKUŁ 5. WŁAŚCIWE RELACJE WE WSPÓLNOTIE KOŚCIOŁA

- 1 Dobra wola i wzajemne zaufanie są podstawą właściwych relacji w Kościele.
- 2 Wszelka władza w Kościele powinna być rozumiana jako służba w pełni szanująca wolność osób i uwzględniająca ich duchowe potrzeby.
- 3 Duszpasterz ani nikt inny, kto sprawuje jakąkolwiek władzę w Kościele, nie może przekraczać jej granic.
- 4 Kościół powinien być wspólnotą wolną od wszelkiej przemocy, w tym duchowej. Przemocy nie wolno legitymizować relacją posłuszeństwa.
- 5 Nikt w żadnej sytuacji nie może oczekiwać od drugiej osoby ślepego posłuszeństwa.
- 6 Duchowni i inne osoby konsekrowane mogą się wypowiadać publicznie. Zakaz wypowiadania się lub inne sankcje mogą być nakładane wyłącznie w przypadku takich wypowiedzi publicznych, które wprowadzają w błąd co do treści nauczania Kościoła lub stanowią wezwanie do zachowań sprzecznych z Ewangelią.

ARTYKUŁ 6.

WYCHOWANIE DO WOLNOŚCI W KOŚCIELE

- 1 Podstawowym celem nauczania w Kościele jest ukazanie Boga, który umiłował człowieka, stwarzając go na swoje podobieństwo jako osobę wolną, oraz przekazanie Dobrej Nowiny o zbawczym dziele Jezusa Chrystusa, przywracającym człowiekowi wolność utraconą przez grzech.
- 2 Katecheza⁴ powinna być szczególnym miejscem wychowania do wolności, jej doświadczania i ćwiczenia się w niej, zwłaszcza w wymiarze wierności własnemu sumieniu, asertywności i bycia sobą na wzór Jezusa Chrystusa.
- 3 Katecheza powinna obejmować przedstawienie nie tylko obowiązków, lecz także praw wynikających z przynależności do Kościoła, które pozwalają realizować wolność.
- 4 Przekazywanie prawd wiary w ramach katechezy powinno się odbywać w atmosferze pełnej wolności do ich przyjęcia.
- 5 Wymuszanie pożądanych postaw religijnych poprzez wzbudzanie strachu jest niedopuszczalne.

ARTYKUŁ 7.

TRANSPARENTNOŚĆ W KOŚCIELE

- 1 Dostęp do informacji jest jednym z warunków wolności.
- 2 Sprawy Kościoła, w szczególności finanse i sposób zarządzania, powinny być co do zasady jawne.
- 3 Każda osoba ma prawo do rzetelnej informacji na temat funkcjonowania instytucji kościelnych.
- 4 W Kościele powinny działać odpowiednie mechanizmy umożliwiające monitorowanie tych instytucji przez osoby świeckie.

4 „Katecheza jest wychowywaniem w wierze dzieci, młodzieży i dorosłych; obejmuje przede wszystkim wyjaśnianie nauki chrześcijańskiej, podawane na ogół w sposób systematyczny i całościowy w celu wprowadzenia wierzących w pełnię życia chrześcijańskiego” (Jan Paweł II, *Catechesi tradendae*, nr 18).

Niniejsza Deklaracja nie może być interpretowana w sposób sprzeczny z nauczaniem Jezusa Chrystusa ani ze słowami:

Wy zatem, bracia, powołani zostaliście do wolności. Tylko nie bierzcie tej wolności jako zachęty do hołdowania ciału, wręcz przeciwnie, miłością ożywieni służcie sobie wzajemnie!⁵

...ponieważ człowiek nie może odnaleźć się w pełni inaczej jak tylko przez bezinteresowny dar z siebie samego⁶.

5 Ga 5,13.

6 Sobór Watykański II, Konstytucja duszpasterska o Kościele w świecie współczesnym *Gaudium et spes*, nr 24.

Kongres Katoliczek i Katolików

Kongres Katoliczek i Katolików
ul. Szczęsna 26, 02-454 Warszawa
biuro@kongreskk.pl
www.kongreskk.pl